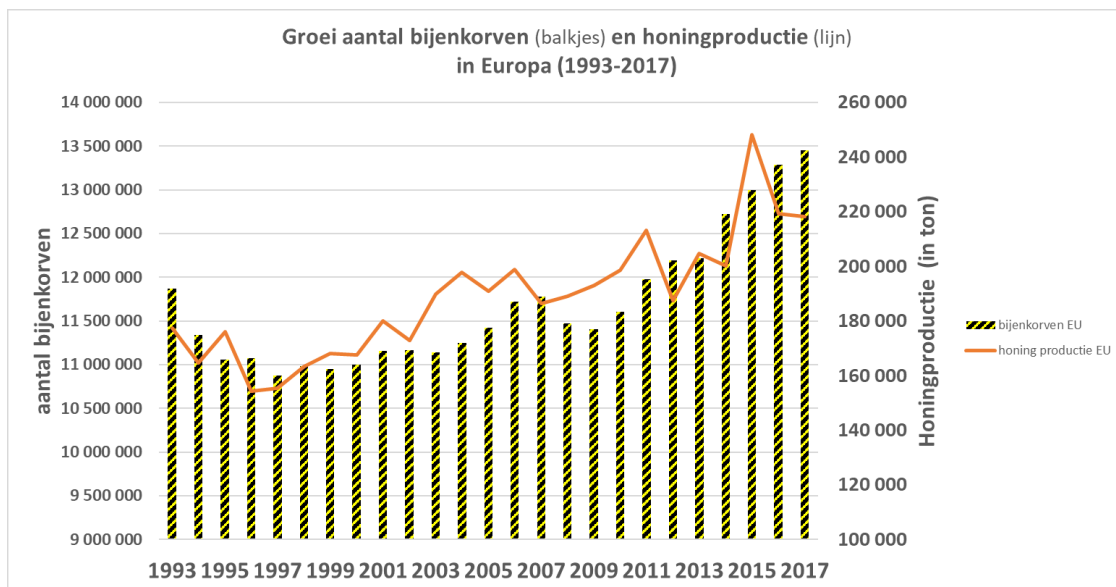

Persbericht

Chronische fout in berichtgeving rond Europees bijendossier

6 juni 2019

De honingbij en andere bestuivers zorgden de voorbije weken en dagen voor de nodige commotie. Eerst was er een vraag vanuit de Europese Commissie aan de lidstaten of ze het Europese Voedselagentschap (EFSA) een mandaat mag geven om het ontwerp Bijenrichtsnoer (of het zogenaamde Bee Guidance Documentⁱ) te herbekijken. Prompt werden berichten rondgestuurd dat Europa niets doet voor bijen en dat langdurige blootstelling aan een lage dosis gewasbeschermingsmiddelen niet meer getest moet worden. Momenteel loopt de Week van de Bij in Vlaanderen ten einde, wat ook traditioneel aanleiding geeft tot de nodige media-aandacht. Lees even verder en oordeel zelf!

Bron: FAOSTATⁱⁱ

Europa legde al begin jaren '90 een verplichting op aan de gewasbeschermingsmiddelenindustrie om de mogelijke effecten van hun stoffen en producten op insecten te onderzoeken. Vanwege hun belang voor bestuiving en honingproductie waren bijen uiteraard één van de insecten die moesten opgevolgd worden. In die periode was bijensterfte kort na de behandeling tegen vretende insecten, de zogenaamde "acute" effecten, een bron van conflict tussen imkers en landbouwers. Meer kennis resulteerde in aangepaste landbouwmethodes op het veld en selectievere producten met minder impact op de bijen. Het aantal gerapporteerde acute bijenvergiftigingen is sindsdien sterk gedaald. Daarmee verlegde de aandacht zich naar eventuele effecten bij herhaalde blootstelling aan dosissen die geen onmiddellijk effect vertonen, de zogenaamde "chronische" effecten.

Reeds in 2013 werd aan de industrie een uitgebreide lijstⁱⁱⁱ van te testen parameters opgelegd, zowel voor honingbijen, hommels en andere bestuivers. Maar hoe test je dit betrouwbaar en herhaalbaar en hoe beoordeel je de resultaten van die testen? EFSA werkte daarvoor intussen aan een ontwerp Bijenrichtsnoer. Vanuit diverse zijden (wetenschappers, lidstaten en industrie) werd een aantal

pijnpunten aangekaart, waarop dit ontwerp in een impasse raakte. De Europese Commissie neemt nu het initiatief om deze blokkering te doorbreken: ze wil aan EFSA vragen om dit Bijenrichtsnoer te herbekijken. Maar één ding is zeker: testen op chronische toxiciteit blijven noodzakelijk!

Het is een foute voorstelling van de feiten dat het testen van chronische toxiciteit op honingbijen (en larven) geschrapt zou worden in het huidige voorstel. De gewasbeschermingsindustrie levert hierover nu al gegevens aan. In de mate van het mogelijke doet ze dit liefst op basis van gevalideerde testmethodes. Wat vooral ontbreekt is een goedgekeurde en geharmoniseerde risico-evaluatie om de gegevens te interpreteren. Bij gebrek aan een dergelijk kader, worden de resultaten van de aangeleverde studies door de bevoegde overheden proefondervindelijk en op basis van ervaring geëvalueerd. Zo stelt de federale overheidsdienst het in haar **nationale aanpak**^{iv} bij de evaluatie van gewasbeschermingsmiddelen.

Daarnaast wordt ook bekeken of de gegevensvereisten gefaseerd kunnen ingevoerd worden, naarmate er gevalideerde testmethodes beschikbaar komen. Het ontbreken van dergelijke uitvoerbare en gevalideerde testmethodes, voor bijvoorbeeld hommels, bemoeilijkt het onderzoek en de robuuste kennisverwerving. Dit alles vraagt tijd. Voor sommigen gaat het te traag en niet ver genoeg, voor anderen te snel en te weinig gestructureerd.

Maar de bij...zij zoemde voort! Volgens de recentste info van de wereldvoedselorganisatie is dat alvast op macroschaal het geval (zie grafiek). Het Vlaamse bijenplan dat de aandacht vooral toespitste op goede imkerpraktijken en de strijd tegen allerhande ziekten en parasieten, lijkt zijn vruchten af te werpen. Honeybee Valley^v publiceerde recent een eerste betrouwbaar sterftcijfer voor de winterperiode 2018-2019: 10,9% van de bijenvolken heeft de winter niet overleefd. Dat wordt voor onze regio als een normaal natuurlijk sterftcijfer beschouwd. Het overgrote deel van de imkers (60%) had helemaal geen wintersterfte onder zijn bijenkasten. In 2018 nam het aantal bijenvolken in Vlaanderen zelfs toe met 33,9%. Dus na het winterverlies van 10,9%, blijft er nog een netto aangroei van de bijenpopulatie in Vlaanderen van 23% over.

Referenties:

i: Bee Guidance Document: ref <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>

ii: Sommige EU landen hebben onvolledige datasets in de periode 1993 – 2017, en die werden niet mee opgenomen (Denemarken, Ierland, Malta, Nederland & UK). <http://www.fao.org/faostat/en/#home>

iii: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32013R0284&from=EN>

iv:

https://fytoweb.be/sites/default/files/guide/attachments/data_requirements_and_risk_assessment_for_bees_-_be_national_procedure_-_2.2_20180207.pdf

v: <https://www.honeybeevalley.eu/newsflash/wintersterfte-2018-2019-eerste-resultaten-coloss-enqu%C3%A4te>

Phytofar, de Belgische Vereniging van de industrie van Gewasbeschermingsmiddelen, vindt het belangrijk mee te werken aan de verspreiding van duidelijke informatie over de complexe materie van gewasbescherming.

Voor meer informatie: Sigrid Maebe, 02/238.97.82, gsm 0494/16.73.43, smaebe@phytofar.be

Volg ons op [Facebook](#), [LinkedIn](#), [Twitter](#)!